

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/108/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1614210585
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Floreková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1614210585.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Magdalény Florekovej a členov senátu JUDr. Romana Huszára a JUDr. Zuzany Posluchovej v právnej veci žalobkyne : A. A., nar. XX. X. XXXX, bytom B. C. XXXX/X, A., zastúpená JUDr. Bohumírom Bláhom, advokátom, AK Hurbanovo nám. 5, Bratislava, proti žalovanému : PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Mliekárenska 10, Bratislava, IČO : 47 233 516, zastúpená AK JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., Kubániho 16, Bratislava, o zrušenie rozhodcovského rozsudku a o určenie neplatnosti časti právneho úkonu, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Malacky zo dňa 27. 2. 2020 č.k. 5C/469/2014 – 99, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zrušujúcom výroku vo veci samej z m e ň u j e tak, že žalobu žalobkyne v tejto časti z a m i e t a.

Vo výrokoch, ktorými súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku súdu určil, že zmluva o revolvingovom úvere uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 9. 11. 2011 v časti čl. 6 je neplatná a že rozhodcovská zmluva uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 9. 11. 2011 je neplatná, p o t v r d z u j e.

Žalobkyňa m á voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania v rozsahu 33,33 %.

odôvodnenie:

1/ Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zrušil rozhodcovský rozsudok rozhodcovského súdu Victoria, rozhodcovský súd v Žiline so sídlom Vojtecha Tvrdého 21, Žilina, sp. zn. RK-PC-1554/13 zo dňa 29. 4. 2014. Ďalej určil, že zmluva o revolvingovom úvere uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 9. 11. 2011 je v časti čl. 6 neplatná, ako aj že rozhodcovská zmluva uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným zo dňa 9. 11. 2011 je neplatná. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že medzi stranami sporu bola dňa 09.11.2011 uzatvorená zmluva o úvere a v ten istý deň aj rozhodcovská zmluva. Žalobkyňa v tomto vzťahu vystupuje ako fyzická osoba spotrebiteľ a žalovaný vystupuje v rámci svojej podnikateľskej činnosti ako dodávateľ. Úverová zmluva uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou, ide o štandardnú formulárovú zmluvu. Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné, a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre

spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý žalovaným túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere zo dňa 09.11.2011 boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné podmienky poskytnutia úveru, ktoré žalobkyňa ovplyvniť nemohla, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Žalovaný má v predmete svojej činnosti poskytovať úverov a v priebehu konania nebolo žalovaným preukázané, že úver poskytol žalobkyni za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Vzhľadom na uvedené žalobkyňa má v zmluvnom vzťahu so žalovaným postavenie spotrebiteľa. Podľa uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy zo dňa 09.11.2011, bod 5, sa všetky spory zo zmluvy o úvere mohli riešiť buď pred rozhodcovským súdom alebo pred všeobecným súdom. Podanie žaloby na všeobecnom súde malo síce povahu rozvázovacej podmienky vo vzťahu k rozhodcovskej doložke, avšak toto dojednanie neplatilo, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd. S prihliadnutím na uvedené, ak spor vyvolal dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde, spotrebiteľ sa takto začatému rozhodcovskému konaniu musel podrobiť. Podanie žaloby na rozhodcovskom súde má totiž rovnaké účinky, ako keby bola žaloba podaná na súde, pričom po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde.

2/ Občiansky zákonník účinný od 01.01.2008 za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. r) považuje aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, zmluvná podmienka spotrebiteľom individuálne nedojednaná, ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní bráni prejednaniu a rozhodnutiu veci rozhodcovským súdom v rozhodcovskom konaní. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak spotrebiteľ nemal možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, nakoľko túto možnosť skôr využil dodávateľ. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula alebo dodávateľ svojím konaním podaním žaloby na rozhodcovskom súde. Ustanovenie § 53 ods. 4 Obč. zák. účinného od 01.01.2008 len demonštratívne vymenováva niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľnej podmienky môžu mať aj iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spája v ustanovení § 53 ods. 5 sankciu neplatnosti.

3/ Keďže ustanovenie § 53 Obč. zák. nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Obč. zák.) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Ak teda dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom je pre jej neprijateľnosť neplatná, v rozhodcovskom konaní uplatnený nárok rozhodcovským súdom vôbec nemal byť prejednaný a rozhodnutý. Rozhodcovský súd môže totiž vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola uzatvorená platná rozhodcovská zmluva. Bez takejto platnej zmluvy majúcej buď formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve rozhodcovskému súdu chýba základný predpoklad pre rozhodnutie sporu v rozhodcovskom konaní.

4/ Zásadnou právnou otázkou v predmetnej veci bola otázka, či Rozhodcovská zmluva k úveru č. 8400041990 zo dňa 09.11.2011, na základe ktorej rozhodcovský súd založil svoju právomoc, je platná. V zmluve sa účastníci vzťahu dohodli, že akékoľvek spory, nezrovnalosti, alebo nároky medzi zmluvnými stranami, vyplývajúce alebo súvisiace s ustanoveniami Zmluvy o revolvingovom úvere, s porušením, ukončením, či neplatnosťou Zmluvy o revolvingovom úvere budú riešené cestou príslušného súdu v súdnom konaní alebo v rozhodcovskom konaní pred niektorým z nasledujúcich stálych rozhodcovských súdov, podľa rokovacieho poriadku týchto stálych rozhodcovských súdov: Slovenský arbitrážny súd zriadený Slovak arbitration court, s.r.o., so sídlom Krížna 56, Bratislava a Victoria rozhodcovský súd v Banskej Bystrici, zriadený pri Victoria Legal arbiter, s.r.o., so sídlom Zvolenská cesta 37. Výber rozhodcovského súdu, ktorý je oprávnený vec prejednať a rozhodnúť, spočíva na zmluvnej strane podávajúcej žalobný návrh. Podľa dojednanej Rozhodcovskej zmluvy, spory mohli byť riešené aj v súdnom konaní, avšak výber jednej z alternatív riešenia sporov spočíva na navrhovateľovi. Ak jedna z alternatív riešenia sporov spočíva na navrhovateľovi, spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa tejto Rozhodcovskej zmluvy začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ je nútený nezvratne podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského

konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula, alebo dodávateľ svojim konaním. Spotrebiteľ má byť chránený pred oboma. Práve proti možnosti dodávateľa diktovať svoju vôľu v zmluvnom vzťahu bol vytvorený celý mechanizmus spotrebiteľsko-právnej ochrany pred štandardnými zmluvami.

5/ Rozhodcovská zmluva uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť aj prejavom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Ustanovenie § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka svojim obsahom najbližšie problémovej Rozhodcovskej zmluve. Uvedené ustanovenie sa má vykladať z pohľadu spotrebiteľa a jeho ochrany a nie z pohľadu dodávateľa. Ak by dodávateľ inicioval konanie na rozhodcovskom súde, je klauzula neprijateľná, ak nie je alternatíva daná pre spotrebiteľa, aby rozhodcovské konanie zastavil alebo odsunul. Spotrebiteľ môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej zmluvy, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle citovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú. Pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú zmluvu, možnosť voľby pre spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou rozhodcovské žaloby podávajú veritelia, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, tak využíva - pre neho transparentný štátny súd.

6/ Neprijateľná rozhodcovská doložka je absolútne neplatná (§ 53 ods. 5 Obč. zák.) a je povinnosťou nielen súdu, ale rozhodcu z tohto právneho posúdenia vyvodiť všetky právne dôsledky, a poskytnúť náležitú ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Akceptovateľnosť rozhodcovského konania v spotrebiteľských veciach je treba zvoliť osobitným vyjednaním a nie nanútením arbitráže spotrebiteľovi. Na individuálne dojednanie je však potrebné rešpektovať a zachovať proces tvorby zmluvy ustanovený v Občianskom zákonníku. Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru, sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení ani vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste papiera. Zbavenie sa zodpovednosti za nekalú obchodnú prax pri nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok argumentáciou, že spotrebiteľ mal byť bdely, súd prvej inštancie neprijal a označil ho ako konanie hraničiace so zlým úmyslom v zmluvných vzťahoch. Bolo vecou žalovaného, ktorého zaťažovalo dôkazné bremeno, preukázať, že spotrebiteľ - v danom prípade žalobkyňa, si individuálne vyjedнала rozhodcovské konanie. V tomto smere neboli doložené žiadne relevantné listinné dôkazy, podporujúce záver o individuálnom vyjednaní rozhodcovskej zmluvy. Individuálne dojednanie je také, kde spotrebiteľ má reálnu možnosť ho neprijat', odmietnuť, hoci ho pripravil dodávateľ. V tomto prípade však súd nemá preukázané, že neprijatím, odmietnutím rozhodcovskej zmluvy by nedošlo k zhoršeniu postavenia žalobkyne. Súd sa neuspokojil so skutočnosťou, že rozhodcovská zmluva bola uzatvorená na samostatnom papieri, že v zmluve bolo uvedené, že žalobkyňa má právo do 14 dní odstúpiť od zmluvy resp. vôbec ju nemusí podpísať. Zo súdnej praxe v obdobných sporoch považuje súd za pravdepodobné, že neuzatvorením rozhodcovskej zmluvy by žalobkyňi úver poskytnutý nebol. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalobkyňa podpísala rozhodcovskú zmluvu ako prvá a až následne rozhodcovskú zmluvu spolu s úverovou zmluvou podpísal žalovaný. Žalovaný mal tak už vedomosť, či žalobkyňa zmluvu podpísala alebo nie. Nebolo teda preukázané, či by žalobkyňa v prípade, nepodpísania rozhodcovskej zmluvy získala žiadany úver. Vyhlásenie veriteľa v rozhodcovskej zmluve o tom, že uzavretie rozhodcovskej zmluvy nie jej podmienkou spotrebiteľského úveru nepovažoval súd prvej inštancie za preukázané, išlo iba o nepreukázané tvrdenie. Predmetná rozhodcovská zmluva podľa názoru súdu spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a to tým, že v prípade podania žalobného návrhu dodávateľom núti spotrebiteľa podrobiť sa rozhodcovskému konaniu pred rozhodcovským súdom, ktorý vopred vybral dodávateľ a zbavuje ho možnosti riešiť spor pred štátnym súdom. V rozhodcovskej zmluve je síce uvedené, že svoje právo môžu strany uplatniť aj pred všeobecným súdom, to však už po podaní návrhu na rozhodcovský súd nie je možné. Z praxe je zrejmé, že návrhy na začatie konania podávajú výlučne dodávatelia, čím je spotrebiteľ zbavený možnosti obrátiť sa na všeobecný súd.

7/ Pokiaľ sa jedná o žalovaným uvádzanú skutočnosť, že žalobkyňa aj po podpise rozhodcovskej zmluvy mala možnosť ju ukončiť a to formou odstúpenia, súd prvej inštancie poukazoval na ust. § 48 Obč. zák., ktoré umožňuje účastníkovi konania odstúpiť od zmluvy, ak je to v zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Odstúpením od zmluvy sa zmluva od počiatku zrušuje. Základnou podmienkou odstúpenia od zmluvy je platnosť uzavretej zmluvy. V spotrebiteľských sporoch je súd povinný ex off

skúmať platnosť rozhodcovskej zmluvy. Pokiaľ dospeje k záveru, že rozhodcovská zmluva je v rozpore so zákonom a spĺňa podmienky neprijateľnej zmluvnej podmienky (§ 53 ods. 4 písm. r/ Obč. zák.), vyvoláva v zmysle odseku 5 citovaného ustanovenia neplatnosť rozhodcovskej zmluvy a to neplatnosť absolútnu. Preto nie je možné odstúpiť od neplatného právneho úkonu, ktorý nikdy nenastal, uzavrel súd prvej inštancie.

8/ Súd prvej inštancie pre úplnosť poukazoval na to, že predložená úverová zmluva neobsahuje ani náležitosti podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Súd mal za preukázané, že žalobkyňa dňa 04.11.2011 a žalovaný dňa 09.11.2011 vyplnili časť zmluvy - body 1. až 5. Časť zmluvy (bod 6.) označený ako Údaje o schválenom revolvingovom úvere v EUR bol vyplnený dodatočne, čo je zrejmé už z textu v zátvorke, kde je uvedené nevypíňajte a rovnako je táto skutočnosť zrejmá z rozdielného typu písma použitého v bode 6. Žalovaný tak vyplnil túto časť sám bez aktívnej spoluúčasti žalobkyne, žalobkyňa sa s textom tejto časti zmluvy oboznámila až po jej doručení. Vzhľadom ku skutočnosti, že všetky podstatné náležitosti zmluvy sú obsiahnuté práve v bode 6. (rozdielne ako v bode 5.) súd považuje za nevyhnutné, aby sa pri ich dohodovaní žalobkyňa aktívne zúčastnila, keďže zmluva je dvojstranný právny úkon. V tomto konkrétnom prípade tak podľa názoru prvoinštančného súdu nebolo. Podľa obsahu súd považuje uzatvorenú zmluvu len za žiadosť o poskytnutie úveru. Túto žiadosť žalobkyňa potvrdila svojim podpisom dňa 04.11.2011. Skutočnou zmluvou o úvere je až zmluva s vyplnenou časťou 6., tú však žalobkyňa nepodpísala. Podľa názoru súdu tak uzatvorená zmluva nemá písomnú formu, hoci v zmysle ustanovenia § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z., ju mať musí. Navyše súd má preukázané, že žalobkyňa bol poskytnutý typický spotrebiteľský úver a zmluva je o úvere revolvingovom, ktorý čerpaný nebol, čo môže na spotrebiteľa pôsobiť nejasne, zavádzajúco a mätúco. Podľa názoru súdu tak v zmluve nie je uvedený druh spotrebiteľského úveru, chýba tak náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z. V uzatvorenej úverovej zmluve chýbajú podľa názoru súdu aj ďalšie podstatné náležitosti podľa ustanovenia § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., najmä neobsahuje konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru (§ 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z.). V zmluve je uvedený len počet splátok 36, z čoho by síce bolo možné vypočítať konečnú splatnosť úveru, ale zákon vyžaduje uviesť konkrétny termín (dátum) konečnej splatnosti úveru. V zmluve je síce uvedený počet a výška splátok, ale absentuje údaj o výške istiny a úroku v jednotlivých splátkach. (§ 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z.). Zmluva s prílohami obsahuje tri druhy RPMN s rozdielnymi hodnotami. Konkrétne ide o RPMN úveru, kde v bode 5. zmluvy (uvedená ako predpokladaná) je uvedená hodnota %, v bode 5. a 6. priemerná RPMN je všade uvedená v hodnote 45,11 %, predpokladaná RPMN po revolvingu je v bode 5. v hodnote 70,01 % a v bode 6. v hodnote 45,11 %. Tieto údaje sú podľa názoru súdu nejasné a nezrozumiteľné pre bežného občana a sú tak v rozpore so zákonnou povinnosťou uviesť RPMN v predmetnej úverovej zmluve vo forme, ktorá musí byť uvedená nepochybným a zrozumiteľným spôsobom. Z uvedených dôvodov súd túto zmluvu považuje za zmluvu, kde RPMN uvedená nie je (§ 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z.). Súd okrem toho považuje dohodnutú úrokovú sadzbu vo výške 70,01 % za sadzbu, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi. Súd vychádzal z priemernej úrokovej sadzby poskytovanej obchodnými bankami a zistil, že priemerná sadzba za obdobie štvrtého štvrtroka 2011 z úverov splatných od 1 do 5 rokov bola 10,97 %. Viac ako päťnásobok tejto hodnoty, t.z. 70 %, považuje súd za rozpor s dobrými mravmi. Túto časť zmluvy preto súd považuje za neplatnú. Podľa názoru súdu tak zmluva neobsahuje úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru (§ 9 ods. 2 písm. i) zákona č. 129/2010 Z.z.).

9/ Z dôvodu, že zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. a neobsahuje najmä náležitosti podľa ustanovenia § 9 ods. 2 písm. a),f), i), j), k) cit. zákona, preto zo zreteľom na ustanovenie § 11 ods. 1 písm. a) cit. zákona č. 129/2010 Z. z., súd posúdil poskytnutý spotrebiteľský úver aj za bezúročný a bez poplatkov.

10/ Vzhľadom na vykonané dokazovanie súd predloženú rozhodcovskú zmluvu považuje za absolútne neplatnú a preto zrušil rozhodcovský rozsudok v zmysle § 45 ods. 1 písm. e/ zák. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní. V zmysle § 47 ods. 1 tohto zákona môže žalovaný podať na súd návrh na pokračovanie v konaní po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

11/ O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie na základe § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP; v konaní plne úspešnej žalobkyne voči neúspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

12/ Uvedený rozsudok napadol včas podaným odvolaním žalovaný, v celom rozsahu. Namietal, že súd prvej inštancie rozhodol o zrušení rozhodcovského rozsudku nesprávne a v rozpore s právnou úpravou, ktorá bola platná a účinná v čase podania žaloby. Žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku

sp. zn. RK-PC-1554/13 zo dňa 29. 4. 2014 vydaného rozhodcovským súdom Victoria, bola súdu doručená dňa 23. 9. 2014. Uvedený rozhodcovský rozsudok žalobkyňa prevzala dňa 22. 5. 2014. Podľa § 41 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z., v znení účinnom ku dňu 22. 5. 2014, žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ak účastník rozhodcovského konania požiadal o opravu rozhodcovského rozsudku podľa § 36, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

13/ Zachovanie lehoty na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku je potrebné posudzovať podľa právneho stavu v čase, kedy právo podať žalobu vzniklo, t.j. ku dňu 22. 5. 2014. Nebolo sporné ani počas konania, že žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku nebola žalobkyňou podaná v lehote 30 dní odo dňa jeho doručenia, ale po viac ako 4 mesiacoch, teda v čase, kedy žalobkyňa právo na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku zaniklo. Na zmeškanie prekluzívnej lehoty, v ktorej bolo možné podať žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku, mal súd prvej inštancie prihliadať aj bez námietky žalovaného. Žalovaný na uvedenú skutočnosť navyše aj poukazoval, avšak z celého rozsudku nemožno zistiť, ako sa súd s touto žalovaného námietkou vysporiadal.

14/ Pokiaľ ide o určenie, že zmluva o úvere je v časti článku 6 neplatná a že rozhodcovská zmluva je neplatná, žalovaný rozsudok súdu prvej inštancie napáda z dôvodov, že v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku nie je možné rozhodovať o inom predmete, len o žalobe o zrušení rozhodcovského rozsudku; ďalej z dôvodu, že na určení neplatnosti zmluvy o úvere a rozhodcovskej zmluvy nie je daný ani preukázaný naliehavý právny záujem a tiež že v rozsudku chýbajú jednoznačné a preukázané skutočnosti o neplatnosti čl. 6 v zmluve o úvere.

15/ Podľa žalovaného je konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku osobitným typom konania, ktorý vymedzuje ust. § 41 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z.z. Na základe rozhodnutia o takejto žalobe súd buď ponechá rozhodcovský rozsudok v platnosti (ako dôsledok zamietnutia žaloby) alebo ho zruší a konanie o pôvodnej žalobe pokračuje. Z uvedeného potom plynie, že po zamietnutí žaloby nemá vecné opodstatnenie to, aby súd určoval, že rozhodcovská zmluva je neplatná, že úverová zmluva je neplatná; rovnako tak nemajú vecné opodstatnenie takéto rozhodnutia ani v prípade vyhovenia žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku, pretože sa takéto otázky ako prejudiciálne riešia v rámci pokračovania konania o žalobe. Na navrhovanom určení nebol naliehavý právny záujem a súd mal v tejto časti žalobu zamietnuť. Žalovaný oprel svoje odvolanie o odvolacie dôvody § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP. Navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok v celom rozsahu zmenil tak, že žalobu žalobkyne zamietne a prizná mu nárok na náhradu trov celého konania.

16/ Na odvolanie žalovaného podala písomné vyjadrenie žalobkyňa; navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. V odvolaní uvádza žalovaný už skôr prednášané argumenty, ku ktorým sa žalobkyňa už opakovane vyjadrovala. Tieto sú obsahom spisu, žalobkyňa na nich trvá. Podľa žalobkyne sa súd prvej inštancie vysporiadal so všetkými podstatnými okolnosťami, tieto správne právne posúdil.

17/ Ďalšie vyjadrenia strany sporu neučinili.

18/ Odvolací súd preskúmal a prejednal vec v rozsahu podaného odvolania (t.j. v celom rozsahu) v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (rozsudok bol odvolacím súdom verejne vyhlásený podľa § 378 ods. 1 a § 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné v prípade výroku týkajúceho sa zrušenia rozhodcovského rozsudku, nakoľko tento spočíval na nesprávnom právnom posúdení veci; v prípade napadnutých určovacích výrokov odvolanie žalovaného dôvodné nie je.

19/ Podľa § 41 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní, žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ak účastník rozhodcovského konania požiadal o opravu rozhodcovského rozsudku podľa § 36, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

20/ Pokiaľ ide o žalobu v časti ktorej sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku, vydaného stálym rozhodcovským súdom Viktoria, rozhodcovský súd v Žiline, sp. zn. RK-PC-1554/13 zo dňa 29. 4. 2014, žalovaný sa v konaní bránil námietkou, že žalobkyňa svoje právo na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku uplatnila po márnom uplynutí prekluzívnej 30-dňovej lehoty, plynúcej odo dňa, kedy jej bol doručený rozhodcovský rozsudok. Predmetný rozsudok bol podľa tvrdenia žalovaného doručený žalobkyne dňa 22. 5. 2014 (žalobkyňa toto tvrdenie žalovaného nepoprela), potom 30-dňová lehota na podanie žaloby v zmysle § 41 ods. 1 zák. č. zákona o rozhodcovskom konaní začala plynúť žalobkyne dňa 23. 5. 2014 a jej posledný deň pripadol na 22. 6. 2014, ktorý deň bola nedeľa, takže 30-dňová lehota v zmysle § 41 ods. 1 cit. zák. potom uplynula s nasledujúcim pracovným dňom, t.j. 23. 6. 2014. Žalobkyňa podala žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku na súde dňa 29. 9. 2014

(č.l. 1 spisu), t.j. žalobu nepodala včas. Súd prvej inštancie na uvedenú žalovaným namietanú okolnosť neprihliadal, následkom čoho v tejto časti vec nesprávne právne posúdil, a preto nesprávne žalobe žalobkyne v tejto časti vyhovel a rozhodcovský rozsudok zrušil, namiesto aby v tejto časti s poukazom na ust. § 41 ods. 1 cit. zákona žalobu žalobkyne zamietol.

21/ Odvolací súd však v tejto súvislosti považuje za potrebné upozorniť na ust. § 243d ods. 1 Exekučného poriadku, podľa ktorého exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu, vydaného pred 1. januárom 2015 (čo je aj prejednávany prípad), možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie, rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať. V konaní ani jedna zo strán sporu neinformovala o tom, že by na základe rozhodcovského rozsudku sp. zn. RK-PC-1554/13 zo dňa 29. 4. 2014 došlo k iniciovaniu exekučného konania, z čoho odvolací súd vyvodil, že oprávnený návrh na exekučné konanie v danej veci nepodal.

22/ Žalobkyňa sa ďalej domáhala určenia neplatnosti rozhodcovskej zmluvy uzatvorenej medzi ňou a žalovaným dňa 9. 11. 2011, ako aj neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere uzatvorenej medzi ňou a žalovaným rovnako zo dňa 9. 11. 2011 v časti čl. 6. Žalovaný sa v konaní bránil okrem iného nedostatkom naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti. Keďže žalobu podala žalobkyňa na súde ešte dňa 29. 9. 2014 (č.l. 1 spisu), otázku existencie naliehavého právneho záujmu bolo nutné posudzovať na základe ust. § 80 písm. c/ O.s.p., podľa ktorého návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

23/ Predmetný spor je svojou povahou sporom zo spotrebiteľskej zmluvy (zmluvy o revolvingovom úvere č. 8400041990), v ktorej má žalobkyňa postavenie spotrebiteľa a žalovaný postavenie dodávateľa. Žalobu postavila žalobkyňa na tvrdení, že žalovaný pri uzatvorení predmetnej spotrebiteľskej zmluvy porušil jej spotrebiteľské práva. Existenciu naliehavého právneho záujmu žalobkyňa v konaní preukázala tým, že bez požadovaného určenia by bola zásadným spôsobom dotknutá na svojich právach ako spotrebiteľ (napr. zákona za splnenia stanovených podmienok umožňuje spotrebiteľovi právo domáhať sa priznania primeraného finančného zadosťučinenia; spotrebiteľ sa môže domáhať vydania bezdôvodného obohatenia v prípade „preplatenia“ úveru a pod.). Spotrebiteľ má právo, aby nebol obťažovaný hrozbou uplatnenia účinkov neplatnej zmluvy, ktorej neplatnosť nebola určená autoritatívnym rozhodnutím súdu; potom zmyslom určovacej žaloby je tiež nadobudnutie právnej istoty spotrebiteľa vo vzťahu k plneniam poskytovaným dodávateľovi. Žalobkyňa v danom právnom vzťahu navrhovaným určením môže dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Odvolací súd preto uzavrel, že žalobkyňa v danom prípade preukázala existenciu naliehavého právneho záujmu na ňou požadovaných určovacích žalobných petitoch v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p.

24/ V prípade určenia neplatnosti zmluvy o revolvingovom úvere uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 9. 11. 2011 v časti čl. 6 je z predloženej fotokópie revolvingovej zmluvy č. 8400041990 (č.l. 8, 9 spisu) zrejmé, že kým žalobkyňa požiadala žalovaného o poskytnutie revolvingového úveru vo výške 1.500 € (úverového limitu) za podmienok uvedených v čl. 5 žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru/zmluvy o revolvingovom úvere, ktoré podpísala dňa 4. 11. 2011, tak žalovaný jej poskytol revolvingový úver s úverovým limitom 1.900 €, za podmienok špecifikovaných v čl. 6 žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru/zmluvy o revolvingovom úvere, s tým, že čl. 6, t.j. článok bližšie špecifikujúci podmienky revolvingovej zmluvy o poskytnutí revolvingového úveru žalovaný schválil (podpísal) nie 4. 11. 2011, ale neskôr, dňa 9. 11. 2011, t.j. bez toho, aby žalobkyňa mala na ich zmenu dosah. Úver bol žalobkyni schválený v inej výške, než o aký žiadala (1.900 €, keď žiadala poskytnúť 1.500 €) a aj podmienky jeho poskytnutia boli odlišné, než aké obsahovala žiadosť žalobkyne, okrem spomínaného úverového limitu sa líšila aj v prípade ročnej úrokovej sadzby úrokov z omeškania 9,25 %. Vzhľadom na rozdielnosť dátumov v podpise žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru žalobkyňou (dňa 4. 11. 2011) a žalovaným po jeho schválení (dňa 9. 11. 2011), je zrejmé, že žalovaný poskytol žalobkyni úver vo výške, o ktorú žalobkyňa nežiadala a za sčasti odlišných podmienok, s ktorými žalobkyňa v čase, kedy žiadala o poskytnutie úveru, nebola zo strany žalovaného oboznámená. Z obsahu predloženej žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru/zmluvy o revolvingovom úvere je nutné vyvodiť záver, že žalobkyňa žiadosť podpisovala dňa 4. 11. 2011 v čase, kedy bola vyplnená len časť označená na tlačive ako čl. 1, 2 a 5, a žalovaný následne vyplnil čl. 6 žiadosti/zmluvy a túto schválil (podpísal) dňa 9. 11. 2011, t.j. už bez účasti žalobkyne. Nutno súhlasiť so záverom prvoinštančného súdu, že práve čl. 6 zmluvy pritom predstavuje samotnú zmluvu o revolvingovom úvere, aj s uvedením úverových podmienok, nakoľko čl. 5 je potrebné posúdiť len ako žiadosť (návrh) na uzavretie zmluvy,

ktorá bola žalovaným akceptovaná v zmenenej podobe, ktorú už ale žalobkyňa nepodpísala (ona žiadosť podpisovala žiadosť ešte dňa 4. 11. 2011). Odvolací súd tak v zhode so súdom prvej inštancie má za to, že uzavretá zmluva nemá písomnú formu, v rozpore s ust. § 9 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. Okrem toho nedošlo medzi zmluvnými stranami k súhlasnému prejavu vôle o obsahu zmluvy o revolvingovom úvere, vzhľadom na rozdiely v obsahu žiadosti žalobkyne o poskytnutie úveru a jeho podmienok a vzhľadom na podobu, v akej bol úver schválený žalovaným (výška úveru a jeho podmienky). Za inak správne považuje odvolací súd aj ďalšie závery súdu prvej inštancie uvedené v bode 47 jeho odôvodnenia týkajúce sa uvedenia, o aký druh spotrebiteľského úveru sa jedná, výšky RPMN, tiež výšky úrokovej sadzby. Ako nesprávny vyhodnotil odvolací súd záver súdu prvej inštancie o absentujúcom údaji ohľadom výšky istiny a úroku jednotlivých splátok, s poukazom na medzičasom ustálenú judikatúru súdov k § 9 ods. 2 písm. k/ zák. č. 129/2010 Z.z.(čo však nemá žiadny dosah na záver o neplatnosti zmluvy v jej čl. 6). Odvolací súd pokiaľ ide o určenie neplatnosti revolvingovej zmluvy v jej čl. 6 odkazuje na podrobné odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v jeho bode 47 (s výnimkou už spomínaného záveru o neuvedení výšky istiny a úroku jednotlivých úverových splátok).

25/ Pokiaľ ide o žalobkyňou uplatnené určenie neplatnosti rozhodcovskej zmluvy uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 9. 11. 2011, táto bola uzatvorená ako samostatná zmluva (č.l. 10 spisu). Z jej obsahu (osobitne čl. 5) plynie, že dávala možnosť riešiť spory vzniknuté z uzatvorenej zmluvy o revolvingovom úvere ako pred rozhodcovským tak aj pred všeobecným súdom, s tým, že výber jednej z týchto alternatív spočíva na žalobcovi. Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí z 29. 1. 2013 sp. zn. 4Cdo/31/2013 dospel k záveru, že „rozhodcovská doložka, ktorá je súčasťou všeobecných obchodných podmienok a ktorá je formulovaná tak, aby síce formálne vyhovela § 53 ods. 4 písm. r/ Obč. zák. (v znení účinnom do 31. 12. 2014), keďže umožňuje, aby sa spotrebiteľ obrátil aj na štátny súd, avšak v prípade, ak by si svoje práva veriteľ uplatnil na rozhodcovskom súde, spotrebiteľa núti podriaďiť sa rozhodcovskému konaniu bez možnosti požiadať o ochranu všeobecný súd, sťažuje prístup spotrebiteľa k spravodlivosti a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán predmetnej spotrebiteľskej zmluvy“. V súdnej veci otázka riešenia prípadných sporov z uzatvorenej zmluvy nie je upravená v rozhodcovskej doložke, ale samostatnou zmluvou, avšak spočíva na rovnakom princípe – núti spotrebiteľa podrobiť sa rozhodcovskému konaniu, pokiaľ je žalobcom veriteľ. Samotná rozhodcovská zmluva má charakter štandardnej formulárovej zmluvy a v konaní neboli produkované zo strany žalovaného žiadne dôkazy o tom, že by sa žalobkyňa pre uzavretie takejto rozhodcovskej zmluvy rozhodla na základe individuálneho dojednania jej podmienok, ako správne uzavrel súd prvej inštancie. Rozhodcovská zmluva tak obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, a teda je neplatná (§ 53 ods. 5 Obč. zák.).

26/ Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov napadnutý rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým zrušil rozhodcovský rozsudok sp. zn. RK-PC-1554/13 zo dňa 29. 4. 2014 rozhodcovského súdu Victoria, rozhodcovský súd v Žiline, zmenil tak, že žalobu žalobkyne v tejto časti zamietol (pre nesprávne právne posúdenie veci), podľa § 388 CSP. Zvyšné dva napadnuté vyhovujúce výroky vo veci samej, ktorými súd prvej inštancie určil neplatnosť zmluvy o revolvingovom úvere v čl. 6 a rozhodcovskej zmluvy, obe zo dňa 9. 11. 2011, ako vecne správne potvrdil, podľa § 387 ods. 1 CSP.

27/ O nároku na náhradu trov celého (prvoinštančného aj odvolacieho) konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1, ods. 2 CSP, podľa pomeru úspechu strán sporu. Žalobkyňa bola z troch ňou uplatňovaných nárokov úspešná vo dvoch, žalovaný v jednom. Pomer ich úspechu v spore tak predstavuje 66,66 % (žalobkyňa) ku 33,33 % (žalovaný); z uvedeného pomeru potom plynie žalobkyňi nárok na náhradu trov celého konania v rozsahu 33,33 % (66,66 % - 33,33 %).

28/ Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods.1 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods.1 prvá veta CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods.2 CSP).

Dovolaťel' musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolaťel'om fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolaťel'om právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolaťel' v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods.2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods.1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel' uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel' uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods.2 CSP).